

Dommerveiledning for kreativ lydighet

Dette er en veiledning for dommere i FS og HTM. Den skal hjelpe til å gjøre våre bedømmelser så ensartet som mulig slik at vi trekker noenlunde likt for de samme feilene, og tolker reglene likt. Det er ikke tatt høyde for hver eneste liten feil eller detalj som kan oppstå under en bedømmelse, det er derfor i stor grad opp til den enkelte dommer å ta stilling til hva som er bra og hva som er mindre bra. Når du gjør din bedømmelse så husk at du er med på å prege den retning sporten beveger seg i. Deltagerne gjør det dommerne liker, og som gir høye poeng - tenk på det når du dømmer. Triks som kan skade hunden eller som ikke er passende bør ikke belønnes. Likeledes skal tvang (for eksempel å holde fast hunden) og hardhendt behandling ikke belønnes.

FS og HTM skal være show, utstråling og glede. Ha det for øye når du gir poeng.

Deltagerne har krav på individuelle vurderinger og ikke én bedømmelse som er oppnådd i enighet mellom dommerne. Dommerne oppfordres derfor til ikke å diskutere et program før alle har satt sine poeng. Det kan likevel være riktig å bruke noen sekunder for å diskutere tvilstilfeller mellom programmene.

Dommere er ikke alltid enige. Husk likevel alltid å være lojal mot dommerkollegaer. Uenigheter bør ikke diskuteres offentlig, men tas opp internt.

Hver dommer oppfordres til å lage seg et system for å huske hvilke poeng ekvipasjene får, slik at man har kontroll på rekkefølgen. Det er ikke moro å oppdage at man ikke får delt ut høye nok poeng til en meget god ekvipasje som kommer til slutt, og som fortjener en høy plassering. Det kan være en fordel å bruke flere desimaler i poenggivingen.

Det er ønskelig at dommere i kreativ lydighet fremtrer elegante. Vær pen i tøyet når du dømmer, og vær med å gi sporten en viss stil.

Utarbeidet 10/5-2010

Revidert 2021

Pkt. 7 oppdatert februar 2016 Norsk Freestyleforening

Innhold

Generelt	3
Bedømmingstid	
Dommerkommentarer	
Oppvarming i ringen	
Fra når konkurrerer ekvipasjen	
Rekvisitter godbiter i ringen	
Leker	4
Trekk og diskvalifisering	
Overskridelse av 2 m regelen i HTM	
Hunden forlater ringen	
Unødvendig hard håndtering av hunden	
Fysisk manipulering eller tvang	
Berøring	5
Tid	
Avslutning før musikken er ferdig	
Bjeffing/piping/lyder	
Usunne/skadelige øvelser	
Poenggivning	6
Konkurransesklasser	7
Skjema for bedømmelse	
Kl1 - Kl 2 - Kl 3	8 - 9
Honorar og reiseutgifter	11
Avslutning	12

1. Generelt

Bedømmingstid

Dommerne har ca 1. minutt til å bedømme hvert program. I tilfeller hvor det er med dommeraspirant kan dette avvikes fra.

Dommerkommentarer

Det er ikke et krav at dommerne skal skrive kommentarer til alle programmer, men hvis det trekkes mye i en kategori, vil det være en fordel for ekvipasjen å få vite hvorfor det trekkes. Dette for å kunne forbedre prestasjonen til neste gang. Vær oppmerksom på at deltagerne får utlevert dommerskjemaet, så det du skriver må være leselig. Prøv å formulere det du skriver på en positiv måte. For eks.:” Ønskelig med mindre HTM i et FS program” istedenfor ”For mye heelwork!”

Oppvarming i ringen

Dommerne, i samråd med konkurransleder, kan bestemme at det kan varmes opp i ringen med hund, før konkurransstart eller mellom klassene. Det skal i så fall være samme regler for alle hunder i samme klasse. Det kan ikke benyttes godbiter under oppvarmingen i ringen, men leketøy er tillatt. Når ringsekretæren meddeler dommerne at første hund i klassen er klar til start, kan det ikke lenger varmes opp i ringen.

Fra når konkurrerer ekvipasjen

Ekipasjen bør ikke slippes inn i ringen før dommerne har gitt beskjed om at de er klare. Ekipasjen konkurrerer fra de trer inn i ringen til musikken stopper. Minst én av dommerne bør derfor alltid holde øynene på ekvipasjen mens denne er i ringen. Hunden kan for eksempel komme til å tisse på gulvet eller føreren kan gi en godbit, og siden dette er diskgrunn, bør det ikke unngås dommernes blikk.

Rekvisitter

Ekipasjen bør få ca. 1 minutt på seg til å forberede sin egen start i ringen. Førere som bruker mer tid på å stille opp rekvisitter enn det dommerne finner rimelig, kan pålegges å starte sitt program øyeblikkelig. Etterkommes ikke dette, kan ekvipasjen diskvalifiseres i klassen.

Godbiter i ringen

Førere som tar med synlige godbiter i ringen diskvalifiseres i alle klasser og med alle hunder.

Leker

Leker kan medbringes i ringen, hvis de holdes skjult for hund og dommere mens programmet utføres. Hvis leketøyet kan sees, fordi det stikker opp fra en lomme eller tilsvarende, medfører det diskvalifisering. En bul på lommen hvor leketøyet ligger kan ikke straffes. Leketøyet skal være utenfor hundens og dommernes synsfelt fra ekvipasjen entrerer ringen og til musikken er skrudd av.

2. Trekk og diskvalifisering

Trekk under kategorien «Innhold og vanskelighetsgrad»:

- Det skal være tydelig for publikum og dommere, om det er et HTM eller et FS program som utføres. Hvis en ekvipasjes program kan passe like godt i begge disipliner, er det en klar feil og det bør trekkes minst 2 poeng.
- HTM: Dersom programmet inneholder mer enn 25 % FS skal det trekkes.
- FS: Inneholder programmet mer enn 25% HTM bør det trekkes. (NB! Hvis hunden følger fører på en armlengdes avstand eller mer, så regnes dette ikke som HTM) I klasse 1 bør vi være ”snillere” i forhold til å trekke ved for mye HTM, men vi kan likevel kommentere det på dommerskjemaet.
- Vurderes det at fører bevisst har planlagt programmet til å oppta mer plass enn det ringstørrelsen tillater, bør det trekkes poeng.
- Dersom det er koreografien som gjør at hunden kommer for langt unna skal det trekkes.
- HTM: Dersom det kun er fører som snur seg slik at hunden dermed havner i ny posisjon skal det påvirke poengsummen.

Overskridelse av 2m regelen i HTM

Dersom hunden forsvinner mer enn 2 m fra fører skal programmet underkjennes. Avdraget på 2,6 poeng gjøres i **Utførelse** eller i **Innhold og vanskelighetsgrad**. I hvilken kategori man trekker kommer an på hva som er årsaken til overskridelsen. Dersom hunden mister konsentrasjonen og dermed stikker for langt unna skal det trekkes i Utførelsen.

Hunden forlater ringen

Hvis en hund kommer til å sette en labb utenfor ringen mens den fortsatt jobber og er oppmerksom på sin fører, regnes ikke dette som en feil, og det bør verken medføre trekk i poeng eller diskvalifisering

Unødvendig hard håndtering av hunden

Dommere bør diskvalifisere enhver fører som er unødvendig hard med hunden, uansett hvor på stevneområdet episoden finner sted. Kreativ lydighet er show – fysisk avstraffelse hører ikke hjemme her!

Fysisk manipulering eller tvang av hunden

Hvis en fører holder hunden fast, dvs. bruker tvang til å holde den fast i en posisjon, bør det tydelig avspeiles gjennom trekk av poeng. Dette gjelder også dersom hunden ikke ser ut til å ha noe i mot håndteringen. Hvis en hund ikke holder en posisjon av seg selv, må man konkludere med at øvelsen ikke er ferdig innlært og derfor skal det trekkes poeng.

Likeledes bør det trekkes poeng hvis en fører rent fysisk er nødt til å flytte eller løfte hunden inn i posisjonen. Hunden skal selv innta posisjonen. For å holde fast eller manipulere hunden skal det trekkes poeng i kategoriene "Innhold og Vanskelighetsgrad" eller "Utførelse", avhengig av situasjonen.

Berøring

Siden ekvipasjen bedømmes fra de entrer ringen, vil berøring av hund før programmet starter medføre trekk. Det er tillatt å berøre/klappe/kose hunden hvis det passer inn i koreografien, ellers ikke. Det er da også lov å holde hundene i armene, men kun for en kort stund. Om hunden bæres i armene over lengre tid bør det medføre trekk.

Tid

Maks – og minimums tiden for et program skal overholdes! Hvis tiden overskrides /underskrides med mer enn 5 sekunder, skal det (fra totalsummen) trekkes 0,3 poeng per påbegynte 5 sekunder under Innhold og vanskelighetsgrad. Skriv kommentar: "Tid overskredet/underskredet med x antall sekunder". Musikkansvarlig har ansvar for å gi beskjed til dommerne om tiden overskrides/underskrides.

Avslutning før musikken er ferdig

Dersom fører avslutter programmet før musikken, er ferdig medfører dette diskvalifisering. NB! Sørg for å være sikker på at det ikke er DJ som har skrudd av musikken for sent.

Bjefing, piping og andre "lyder"

Det regnes som feil hvis hunden bjeffer, piper eller lager andre lyder, uavbrutt eller gjennom mesteparten av programmet, hvis det virker forstyrrende på helheten. Poeng for lyd trekkes som regel under "utførelse". Skriv "Overdreven bjeffing/piping – X poeng" under dommerkommentarer, slik at ekvipasjen vet hvor stor del av fradraget som skyldes bjeffing/piping. Vedvarende bjeffing/piping skal gi maks 2 poeng fratrukk.

NB! Enkelte bjeff og bjeffing som begrenser seg til en enkelt øvelse, bør ikke straffes.

Usunne/skadelige øvelser

Dersom det utføres øvelser som virker usunne/farlige/skadelige for hunden bør det trekkes inntil 2,6 poeng.

Så lenge hunden viser at den er i balanse, er komfortabel med og behersker øvelser på en trygg og god måte, så er det meste av øvelser greit. Belastende øvelser bør ikke gjøres i for stort tempo eller være for gjentagende/repeterende eller av lang varighet. Dette gjelder eksempelvis øvelser som rygging, hopp, gå på/stå på bakbena, gå på/stå på frambeina og gjentatte bråstopp.

Hovedsaken er hvordan de ulike øvelsene trenes inn. Og hvor ofte eller hvor mye de trenes på. Gradvis opptrening er stikkordet. Og overdrivelser er aldri bra. Treningen til utøvere har vi imidlertid ikke kontroll på. Vi må dømme det vi ser.

- Ser hunden balansert og komfortabel ut?
- Ser det ut som øvelsen er godt inntrent?
- Hvordan er hundens konstruksjon? (eks: en stor, tung hund kan godt stå på bakbena, men kun en kort stund (opp og ned) og uten mange repetisjoner)

3. Poenggiving

Jo høyere oppover i klassene en ekvipasje kommer, jo høyere krav skal det stilles. For å få godkjent program (og opprykksnapp) skal ekvipasjen oppnå minst 7,5 poeng i hver av de 3 kategoriene.

Når du vurderer et program, skal du derfor vurdere om programmet lever opp til den standarden som er gjeldende i den klassen.

Eksempel:

Mener du at programmets vanskelighetsgrad er akkurat slik den skal være i klasse 1, gir du 7,5 poeng. Mener du at det ikke er tilfredsstillende vanskelighetsgrad til klassen, skal du vurdere hvor langt unna det er fra det ønskede og gi poeng under 7,5 i forhold til dette. Vurderer du at programmet har høyere vanskelighetsgrad enn det forventes for den aktuelle klassen, skal du vurdere hvor mye høyere og gi poeng over 7,5 i forhold til dette. Du skal også bedømme om programmets innhold er forenlig med klassen. Et tydelig kl. 2 program bør ikke premieres ekstra ut over de forventede øvelsene/posisjonene i forhold til klassen, men derimot av dommerne oppfordres til å presenteres i rett klasse.

I utgangspunktet bør det ikke gis lavere poeng enn 2,00.

NB! Døm det du ser på dagen og glem hva du tidligere har sett eller forventer å se!

Følgende tabell kan være til god hjelp ved vurdering av hvor man skal legge seg på poengskalaen:

En uakseptabel prestasjon. Atferd i ringen (fra hund eller fører) som ikke kan medføre diskvalifisering, men som likevel ikke er akseptabel.	Under 2,0 poeng
En dårlig prestasjon.	2,1 – 5,4 poeng
En god, men mangelfull prestasjon.	5,5 – 7,4 poeng
En god prestasjon	7,5 – 8,0 poeng

En prestasjon over gjennomsnittet.	8,1 – 9,0 poeng
En strålende prestasjon.	9,1 – 10 poeng

Konkurransesklasser

Freestyle: Grenen består av fritt valg av øvelser/triks. Triks regnes som alt unntatt posisjoner (se definisjon under pkt. 6.3). I et FS program skal det være minimum 75% øvelser/triks og maksimum 25% posisjonsarbeid.

Heelwork to music: Grenen består av til sammen 10 forskjellige fri ved fot - posisjoner rundt fører. I et HTM – program skal det være minimum 75% posisjoner (se definisjonen under pkt. 6.3) og maksimum 25% freestyle.

Jo høyere opp man kommer i klassene, jo vanskeligere og mer varierte triks/posisjoner forventes. Det bør gis høyere poeng til et program med få, men godt utførte øvelser/posisjoner, enn et med flere, men mindre presist utførte øvelser/posisjoner. Ønsket om å få inn så mange øvelser/posisjoner som mulig bør aldri bli viktigere enn tolkningen av musikken. Det er også viktig å tenke at programmets vanskelighetsgrad består av mer enn flere og vanskeligere triks/posisjoner. At ekvipasjen følger musikkens rytme og skiftninger er viktigere enn at avanserte triks gjøres uten at det passer til musikken.

Skjema for bedømmelse

Antall forventede posisjoner i HTM (Vekttall 5 under Innhold & Vanskelighetsgrad)

Klasse 1: (1)-2 pos = 4,0   3 pos = 4,5   4 pos = 5,0
Klasse 2: 5 pos = 4,0   6 pos = 4,5   7 pos = 5,0
Klasse 3: 7 pos = 4,0   8 pos = 4,5   9-(10) pos = 5,0

Antall forventede øvelser i FS

Klasse 1: (3)-5 = 6,25   6 = 6,5   7 = 6,75   8 = 7,0   9 = 7,25   10 = 7,5
Klasse 2: 10 = 5,5   11 = 5,7   12 = 5,9   13 = 6,1   14 = 6,3   15 = 6,5
Klasse 3: 15-16 = 4,5   17-19 = 5,0   >20 = 5,5

Antall vanskelige øvelser:

0,5 per øvelse (men vurderer ulikt HVA som er vanskelig i de ulike klassene)

HTM:

- Det bør gis høyere poeng for å ha få, men godt utførte posisjoner enn å ha flere, men mindre presise posisjoner.
- Sidelengs og baklengs bevegelser bør belønnes høyere enn bevegelser gjort kun forover.
- HTM posisjonene skal være stabile og kunne beholdes under bevegelse, uten at hunden hopper eller går skrått for å følge føreren.
- Hunden skal være rett i kroppen og parallell med føreren. Hunden bør ikke gå på to spor. (Sidebevegelser er dog unntaket fra denne regelen.)

- Hunden skal optimalt sett beholde samme avstand til fører i alle brukte posisjoner, såfremt hundenes størrelse/bygning tillater det (uten å utsettes for unødvendig skaderisk).

OBS! Tempo og avstander ha veldig mye å si for mindre hunder i forhold til normalstore hunder. For å bevare sporten vår for et variert rasespekter, må dette tas hensyn til.

Overganger mellom posisjoner: Det er ønskelig at det fremgår tydelig at det er hunden som skifter posisjon og godt kan de ulike posisjonene som brukes i programmet.

NB! For at bevegelsen skal regnes som HTM - posisjon er det viktig at hunden går på alle fire ben; hinking på tre ben, gå på to etc. regnes altså ikke som HTM -posisjon. Fører kan dog endre posisjon, huke seg sammen, krype osv., så lenge hunden beholder sin posisjon.

I HTM må triksene aldri dominere programmet. Når man har sett et HTM program skal det være det flotte fotarbeidet man husker, ikke spektakulære triks. Om triks likevel bygges inn i programmet på en slik måte at det passer til musikken og ikke tar plass eller fokus vekk fra minstekravet om 75 % posisjonsarbeid, er det optimalt. Som triks regnes også overgangene mellom posisjonene.

Klasse 1:

Utførelse: Samarbeidet må være godt, men ikke feilfritt. Det er akseptabelt om hunden mister fokus, så sant den henter seg raskt inn igjen. Øvelsene/posisjonene må flyte noenlunde, men små stopp, enkelte vegringer eller noe usikkerhet tolereres så lenge det ikke er dominerende. Synlige signaler er akseptabelt, men fører må ikke gå bøynd over hunden eller konsekvent lede/lokke den.

Innhold og vanskelighetsgrad: Det er tilfredsstillende med få og enkle øvelser/HTM posisjoner, samt enkle overganger mellom disse. Med enkle øvelser gjelder for eksempel slalåm, snurre og å gå rundt fører. I forhold til koreografi (hvordan øvelsene er satt sammen) stilles det ikke store krav til kreativitet og oppfinnsomhet i klasse 1, men det bør synes at man har forsøkt.

Musikk og fortolkning: Det bør synes at ekvipasjen har *prøvd* å tolke musikken. Som et minimum bør de tydeligste skiftene i musikken bli markert på en eller annen måte (f.eks. ved tydelige rytmeendringer/taktskifter, økt bruk av instrumenter, markerte utrop/utbrudd osv.). Åpenbar tekst/historie/hendelse bør gjenspeiles minst ett sted i programmet, enten av hund eller fører. Når det gjelder antrekk bør det synes at det er en tanke bak, men hunden skal alltid være i fokus. En viss grad av showkvalitet bør være tilstede, men det forventes ikke stor «performance» i klasse 1.

Klasse 2:

Her forventes et mer gjennomarbeidet program enn i klasse 1.

Utførelse: Hunden bør vise økt grad av konsentrasjon og kunne jobbe mer selvstendig. Førers eventuelle kroppssignaler bør være integrert i dansen, og programmet bør flyte uten nevneverdige stopp og vegringer. Det er også et økt krav til presisjon i øvelsene.

Innhold og vanskelighetsgrad: Det stilles noe større krav til variasjon i øvelser, vanskelighetsgrad i øvelsene og bedre flyt i overganger. Det forventes en form for avstandsarbeid. Eks på økt vanskelighetsgrad kan være at hunden kan utføre øvelser vendt fra fører, at den er mindre avhengig av førers kroppssignaler og/eller kan gjøre øvelser mens fører beveger seg fra den.

Musikk og fortolkning: Det forventes en mer gjennomtenkt koreografi og en mer tydelig fortolkning av musikken i forhold til klasse 1. Dette kan f.eks. vises gjennom større presisjon i forhold til musikkens skifter i toneart, varierte gangarter (raskt/langsom/hoppende gange etc.), eller høydeforskjeller mellom hund/eier (hund kryper, eier går på kne etc.).

Klasse 3:

Her forventes mer av alt.

Utførelse: Hunden bør vise god konsentrasjon og selvstendighet. Førers signaler bør være lite iøynefallende. Programmet bør gi inntrykk av en god flyt uten nevneverdige stopp og vegringer. Øvelser skal oppfattes ukomplisert for hunden å utføre.

Innhold og vanskelighetsgrad: Det ønskes god variasjon av øvelser og relativt høy vanskelighetsgrad. «Spektakulære» øvelser i kombinasjon med høy fart gir ikke høyere poeng. Det er ønskelig med to eller flere tydelige avstandsarbeider og at fører har innarbeidet godt integrerte kroppssignaler. Det ønskes god flyt og fin presisjon i øvelsene. Hunden bør kunne jobbe ganske selvstendig.

Musikk og fortolkning: Det forventes en gjennomtenkt koreografi hvor skifter i musikken tydelig fremkommer. Det stilles høyere krav til kreativitet i programmets utforming (koreografi), fortolkning av musikken og ikke minst litt showkvalitet.

Eks. på hva som kan forventes:

- Lite tydelige hjelpere
- Hunden holder posisjoner eller utfører øvelser, mens fører gjør saker som kan være distraherende for hunden
- Avstandsarbeid
- Hunden gjør en øvelse mens fører gjør en annen
- Høyere krav stilles også til den kreative utformingen av programmet. Det bør ha høy underholdningsverdi, der hundens forutsetninger virkelig kommer til sin rett.

Se tydelig forklaring i regelverket!

Kategori 1: Utførelse er kort sagt det som skjer i ringen på dagen!

Feil kan være:

- At hunden ikke lyster førerens signaler
- At hunden ikke utfører et triks, som man ser burde komme
- At hunden har vanskelig for å utføre et triks
- At hunden ikke gjør en øvelse med kontroll og balanse
- At det oppstår feil i programmet – f.eks. tydelig vegringer i øvelser.
- At feil medfører at ekvipasjen ikke klarer å komme videre i programmet
- At føreren ikke husker programmet
- At hunden ikke virker sikker i programmet
- At programmet ikke er trent nok til å kunne utføres flytende, uten stopp eller brudd i helheten
- At fri ved foten ikke utføres presist
- At førerens signaler skjemma programmet
- At førerens opptreden er vulgær eller på annen måte er upassende for et hundeshow i det offentlige rom
- At hunden uttrykker at den er utsatt for negativt stress

Dette er kun eksempler på feil, for å gi en ide om hva man bør se etter i denne kategorien.

Kategori 2: Vanskelighetsgraden er kort sagt den tekniske kvaliteten, og det som var planlagt å gjøre.

Feil kan være:

- At vanskelighetsgraden på heelwork eller triks er for lav i forhold til den gjeldende klassen.
- At programmet inneholder for mange gjentakelser så det virker kjedelig.
- At det ser ut som om hele hundens repertoar er brukt i programmet uten at det passer til musikken, historien eller samsvarer med helheten.
- At programmet virker overfylt med for mange triks på for kort tid.
- At programmet inneholder triks som hunden har vanskelig for å utføre på grunn av dens fysikk, bygning, alder etc. Dette bør kommenteres på dommerskjema.
- At hele programmet utføres på en begrenset del av ringen.
- At fører bevisst har laget et program som bruker mer plass enn ringens størrelse, og derfor kommer utenfor ringen.
- At programmet kun utføres på rette linjer i midten av ringen.
- For mye heelwork i et FS program eller for lite heelwork i et HTM program.
- Øvelser/kombinasjoner/varighet av momenter som i for stor grad er belastende for akkurat den hunden.

Dette er kun eksempler på feil, for å gi en ide om hva man bør se etter i denne kategorien.

Kategori 3: Fortolkning av musikken er kort sagt, det som gjør at det utførte programmet passer bedre til den valgte musikken enn til annen musikk.

Det bedømmes hvor godt førerens og hundens timing til musikken stemmer overens, men også at musikkens særpreg fremheves via et tema, historie eller annet. Et program MÅ ikke inneholde en historie. Et program som kun er tilpasset musikkens takt/rytme/ genre er også fint. Det er også viktig å tenke at vi ikke skal kreve kopier av filmer, videoer etc. Kreativiteten skal få flyte fritt! Fri tolkning er helt greit så lenge det passer til musikken.

Det er førers ansvar å velge musikk med skiftninger eller tema som gjør at de kan bevise for dommerne at de klarer å fortolke musikken. Hvis en fører velger musikk som er vanskelig å fortolke så kan de heller ikke score høyt.

Feil kan være:

- At opplagte skift i musikken ikke gjenspeiles i skift i programmet.
- Skift i programmet som musikken ikke legger opp til.
- At toner eller rytmer som står ut i musikken ikke understrekes i fortolkningen.
- At høydepunkter, lave punkter og klimakser i musikken ikke utnyttes.
- At tempo og triks ikke passer til musikken.
- At ekvipasjen er ute av takt med musikken.
- At timingen ikke passer, slik at programmet kommer ut av takt med musikken.
- Hvis musikken og ekvipasjens følelser og uttrykk ikke stemmer overens.
- At musikken forteller en historie, som på ingen måte avspeiles i programmet.
- At førers antrekk ikke hen speiler valget av musikk.

Dette er kun eksempler på feil, for å gi en ide om hva man bør se etter i denne kategorien.

6. Avslutning

En dommer kan ikke alltid være like populær hos alle. Du er nødt til å være forberedt på å treffe upopulære beslutninger. Det er et stort ansvar å være dommer. Du har enorm innflytelse på hvilken retning sporten beveger seg i, hvilke triks som blir populære og hvordan førerne oppfører seg i ringen. Det er du som setter standarden for hva som er godtatt eller ikke.

Vær ikke redd for å påtale triks som ser ut til å være usunne for hunden, eller som hunden ser ut til å ha vanskelig for å utføre fordi hundens fysikk ikke tillater det.

Det er førerens ansvar å ikke stille med en hund som er skadet eller syk, men lever ikke føreren opp til dette ansvaret, er det dommerens oppgave å tale hundens sak. Det er i orden å avbryte et program hvis dommerne mener at hunden ikke burde fullføre programmet. Det gjøres ved å be musikkansvarlig stoppe musikken og dermed be føreren forlate ringen.

Samtlige dommere bør stå sammen om beslutningen, selv om den ikke var enstemmig i utgangspunktet.

Selv om et program er fullført, kan dommerne beslutte å diskvalifisere det i etterkant. Også her kreves det at det er enighet i dommerpanelet eller at hoveddommer beslutter at diskvalifiseringen er nødvendig.

Vær konsekvent overfor hard håndtering av hund på hele konkurranseområdet. Det hører ikke hjemme innen kreativ lydighet, og skal straffes med diskvalifisering. Diskvalifiseres en fører for hard håndtering i ringen eller på konkurranseområdet, gjelder diskvalifiseringen for alle klasser den dagen, og med alle hunder.

Det er opp til deg om du, etter konkurransen, vil diskutere dine bedømmelser med deltagerne. Vær ikke redd for å si i fra, hvis du ikke ønsker dette.

Sørg for at alle dine bedømmelser tar utgangspunkt i reglene og dommerveiledningen. Det er vanskeligere å utføre sitt program i en konkurranse ring enn hjemme i kjente omgivelser. Du kan likevel ikke gi poeng av medlidenhet, hvis for eksempel ekvipasjen må vente på sin musikk, hunden blir redd for noe i ringen eller fordi det er små forstyrrelser utenfor ringen. Slik er betingelsene under en konkurranse. Forstyrres derimot ekvipasjen av noe som et samlet dommerpanel eller hoveddommer, beslutter at er urimelig å forlange at hunden skal ignorere, kan man tilby ekvipasjen å fremføre sitt program på nytt, sist i klassen eller sist på dagen. (Dette kan for eks. være plutselig krangling mellom hunder, skarpe lyder i nærheten, plutselige høye sprakende lyder fra høyttaler e.l.) Som dommer er det lov å være menneskelig, og det bør være mest mulig like forhold for alle. Hvis fører velger å ta i mot tilbud om omstart, er det den siste versjonen av programmet som teller, selv om den første var bedre.

Det er dommerne som skal sikre at bedømmingsresultater godtas med respekt. Døm rettferdig og ut ifra din beste overbevisning.

7. Honorar og reiseutgifter

Det er viktig at alle dommere gjør likt, slik at arrangør slipper å lure. Vedtak fattet på dommermøte 14. november 2015:

- Det skal fortsatt ikke tas honorar for å dømme
- Ved 25 startende eller flere kan det tas inntil 100% av statens satser for kilometergodtgjørelse
- Ved mindre enn 25 startende tas det inntil 50% av statens satser for kilometergodtgjørelse
- Uansett antall startende skal det være full dekking av bompenger, ferjeutgifter ol. Dersom det benyttes fly/tog skal kostnader for dette dekkes.
- Dersom det er nødvendig med overnatting skal dette dekkes av arrangør.
- Eget reiseregningsskjema for 50% av statens satser ligger på NFFs hjemmesider. For øvrig kan NKKs reiseregningsskjema brukes.
- Skjemaet kan, om ønskelig, sendes inn til arrangør allerede i forkant av stevnet.
- Dersom dommer starter og dømmer samme dag skal de ikke ha dekket reise, men få en gratis start.

Bakgrunn for vedtaket:

Klubber arrangerer stevner for å få penger i klubbkassa. Dersom de ikke tjener penger, vil de slutte å arrangere. Få startende + flere dommere gjør at det fort blir underskudd på stevner i kreativ lydighet. Ønsket om å ha tre dommere som standard vil ikke være mulig

dersom disse skal ha honorar og/eller full reisegodtgjørelse. (Dette er også på linje med hva som er vanlig praksis i andre land.)